

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Multum nobis presidii coelitus, atq[ue] humanitus dari ad resistendum
impugnationibus carnis cap. xxxii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

Multum nobis praesidii coelestis atque humani
 tus dari ad resistendum impugnationibus
 carnis. Cap. XXXII.

AD promerendam autem uictoriam contra im-
 pugnantem libidinem satis nobis praesidii Deus,
 naturaque tribuit, dum modo pro uiribus oblu-
 scari uelimus, & non ignauia, ac mollitie hosti cedere,
 nihil reluctantes. Illum, inquit Anselmus, Deus adiuuat,
 nec finit supra uires tentari, quem uidet tota uirtute con-
 tendere. At ille continere non ualet, qui non toto corde
 id appetit, ut propterea mereatur adiuuari. Sunt enim
 quidam ita imbecilles, & molles, ut non solum non repu-
 gnent uitis: sed ultro sese offerant ipsi magis: nec expe-
 ctent, sed praueuiant atque praecurant tentationem, quarentes
 occasiones peccandi. Alioqui quid est, quod dubitet quis
 quam resistere posse tentationibus: quum tantae curae
 Deo sumus, ut angelos suos mortali cuius homini mi-
 nistros, pedagogosque constituat. Nam cuiuslibet datus
 est angelus sanctus ad custodiam: qui ubique praesto sit
 nobis, & contra spirituales nequitias sedulo, strenueque
 subueniat. Vnde regius propheta Dauid. Immittitur An-
 gelus domini in circuitu timentium eius, ut custodiat eos.
 Et Apostolus ad Hebraeos. Omnes sunt administra-
 rii spiritus in ministerium missi propterea, qui haeredita-
 tem capiunt salutis. Quid est ergo cur dubites, aut dif-
 fidas tueri posse, ac seruare, quam pepigisti, perpetuo ca-
 sitatem, si uelis: quum & tali custodia, talique duce du-
 caris: Sed quid dicemus de multiplici etiam uirtutum
 praesidio quo munimur: Et, non uidens Deus hominem,
 quem formauerat, natura imbecillum, instruxit eum di-
 uersis uirtutibus, quasi armis, ut qui cum carne, & mun-
 do, & diabolo esset assidue pugnaturus. Maxima qui-
 dem uis est ad tuendam pudicitiam in eiusmodi uirtuti-
 bus posita quas nobis & Deus, & conditio ipsa huma-

psal. 33
 Heb. 1

DE CONIV. ET CONTI. ASCER.

na conciliat. Verum excitandæ sunt hæc si forte torpeat,
& expurgandæ, si dormiant: atque inde ab eis in omni
ni certamine certa præsidia nobis comparanda. Aderit
quidem tibi statim uirtutum chorus, qui nullatenus sinat
te periclitari nolentem. Eritque princeps in ea pugna te
perantia libidini ueneris maxime infesta, quæ te nihil tur
piter, fœde uel facere permittat. Hęc enim si animo adhe
reat tuo, sobrium te, ac temperantem, uerecundum, pu
dicumque reddet: hæc una quidem libidines frangat, a
fectus temperat, furores coercet, desideria bona multi
plicat, & uitiosa castigat: omnem denique totius uitæ or
dinem concinnat, & moderatur. Non aberit insuper, &
quæ maxima habetur, uirtus animi fortitudo coelestis,
quæ te forti semper animo esse faciat, non permittens
assentiri, aut succubere illecebris cuiuspiam inhonestæ
uoluptatis: neque consentiens molliter, aut effoeminate,
aut præter decorum quicquam facere, aut præter tur
pia, quæcunque timere. Huius comites sunt magnanimitas, fidu
cia, constantia, tolerantia, longanimitas. Præsto quoque tibi
erit iustitia: quæ si obtemperaueris, non sinat mundi
ciæ & animi, & corporis, quæ Deo promiseras, abnegare,
teque turpiter dæmoni inimico prosternere: & animi cor
pori, & appetitum rationi subicere, quod per quam inli
quum est sanè, atque nefarium. Hanc sequuntur, concor
dia, pietas, humanitas, benignitas. Non longe aberit ab
hoc tam pulcherrimo comitatu prudentia, cuius partes
sunt ad rationis normam, quæcunque agimus uniuersa
dirigere: & hanc comitantur cautio, providentia, circum
spectio, quibus adiutus possis hostiles insidias præcaue
re, commoda; & incommoda præuidere, honestatem
uoluptati præferre. Aderunt insuper & aliæ uirtutes, quæ
ethnicis parum notæ fuerunt, at nobis, qui confitemur
christum uel in primis amandæ, Fidem dico, spem, chari
tatem, quæ quidem uel solæ conciliare nos possunt Deo,
& ad omnium aliarum uirtutum culmen subuehere,
atque in

et. i. 1. 1.
y. dix

atque in omni spiritali certamine inuictos reddere.
 Aderit postremo, qui nulli deest legitime decertanti, om-
 nis huius tam pulchri comitatus moderator, & rector
 Christus Iesus, qui nos potentiae suae brachio tueatur:
 quatenus profligatis demum hostibus uictoriae gloriae
 consequamur. Certum est enim neminem fore tutum à
 concupiscentiae peccato, si quemadmodum ad sugges-
 rendam libidinem, ita quoque ad compellendam uolun-
 tatem, nostrae carnis, aut daemone potestas esset: uerum
 hoc temperamentum diuinitus cuique datum est, quod
 sicut eis instigationis facultas est: ita pariter sit & animo
 resistendi libertas. Quocirca negatur quenquam nos-
 trum posse à diabolo, aut à concupiscentia carnis deci-
 pi: nisi qui hosti suo sese submittit arbitrio uoluntatis.
 Sicut enim illic pro libidine caro confligit: ita hic ratio
 pro castitate resultat. Verum tu inter haec certamina quasi
 sequester, & medius, uide utri maioris obedire: aut adhae-
 rere libentius. Illius partes, aut dependunt sensus, istius
 uero ratio, & intellectus. Suadent enim sensus uolupta-
 tem, quae cito abibit, suadet ratio continentiam, quae nun-
 quam est interitura: tu interim memor finis delibera, &
 delige quid agendum in hoc conflictu. Apud T. Li-
 uium sic consulte Scipio ille Africanus Massanissae regi
 suadet, quum captus amore Sophonisbae ferme desipe-
 ret. Vince inquit animum, caue deformes multa bona
 uno uitio, & tot meritorum gratiam, maiore culpa, quae
 causa culpae corrumpas. O praeclarum uerbum, & intis-
 mis insculpendum praecordiis. Maior sanè culpa, quam
 causa culpae. Causa quidem culpae exaturatio libidinis est,
 quae in momento pertransit: culpa autem causa est mors
 cuius poena nunquam finitur: stipendia enim peccati mors.
 Etenim si uelimus diligenter ista pensare, non erit tan-
 ti laboris continere quanti fortassis existimant plerique
 dummodo procuremus nobis ista praesidia, quibus
 quasi firmissimis moenibus, muniamur: ac desinamus

Roma. 6

N

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

deinceps infamare naturam: quando illa quidem nos
satis firmos, & fortes gignat, armetque uera: coelestique
uirtute, etsi molles, & imbecilli nostro postea uitio igna-
uiaque reddamur. Nā quā tu modo naturā quasi uirtuti
contrariam, repugnantemque accusabas, morbus est cet-
te animi, potius quam natura: quando non esse in natu-
ra cuiusquam, sed in opinione istam impossibilitatem
satis superque paulo superius declarauī. Nonne uides
superbos, ambitiososque homines nullo unquā hono-
re contentos, sed semper ad altiora inflatos, & anxios
anhelare: & qui auari sunt, quanto plura congerant, tan-
to etiam audius appetere plurima? Quid nam hoc est
Morbus certe est, & ægritudo quædam peruersa animi
male affecti, non autem natura. Itidem sanè & hominibus
lasciuus, & libidinosis solet euenire, quibus nulla
unquam libido est satis: & hi tamen, quum grauisimo
laborent morbo, ærotare se nesciunt: ex quo in dies
grauiori afficiuntur ualeudine, nec intentāt interim huic
morbo quæsi integri, & sani ullā prorsus adhibere medicinā.

Posse hominem & à uenere, & à quibuscunque
uitiis, quantumuis pronus ad ea fuerit per
Dei gratiam continere, sese si uelit.

Cap. XXXIII.

INique illi quidem sentiunt, qui ex eo quòd homi-
nes sunt, continere se posse negant, quasi naturæ uitio
laborent, non suo. Sed multo etiam iniquius face-
re uidentur, qui dum id de omnibus negare non possunt,
& cauendo diluere flagitium suæ turpitudinis uolunt,
contendunt suo se fato aut genio, seu peculiari natura,
uiolenter ad libidinem rapi. Quamobrem conuincenda
hic est fatua eorum pernicacia, atque manibus hisce
argutis ualidissimis rationibus respondendum: ut
is error, qui eorum pectoribus inhaesit, penitus eruatur.